

Ορθόδοξη πίστη και λατρεία

ΘΕ 4 Διαστάσεις της χριστιανικής διδασκαλίας Α ΓΕΛ & Α ΕΠΑΛ

4.2. Η ελευθερία του ανθρώπου στην Ορθόδοξη χριστιανική ανθρωπολογία

Το αίτημα της ελευθερίας σε διάφορες καταστάσεις

Με αφορμή μια φωτογραφία ή έναν πίνακα ζωγραφικής που θα επιλέξετε από τα παρακάτω, ας προσπαθήσουμε να θέσουμε ερωτήματα σχετικά με την ελευθερία και να τα απαντήσουμε: Γιατί...; Για ποιους λόγους...; Για ποιο σκοπό...; Τι θα γινόταν αν...;

Βρυζάκη, Θ. Η έξοδος του Μεσολογγίου (1855).
Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

Ευγ. Ντελακρουά, Η Ελευθερία οδηγεί το λαό, 1830

Το αίτημα της ελευθερίας σε διάφορες καταστάσεις

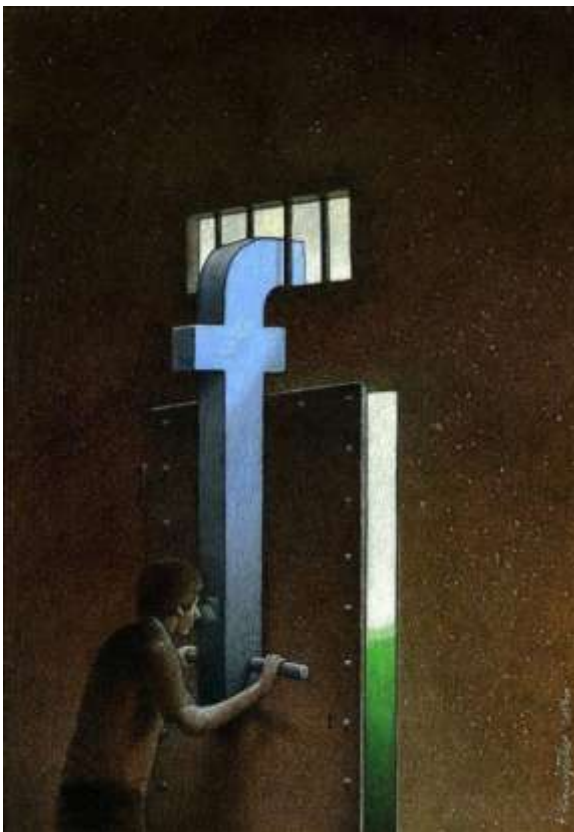
Φοιτητές προβάλλουν το αίτημα της πολιτικής ελευθερίας

Δεσμά

Στέρξη ελευθερίας

Pawel Kuczynski The Truth about Social Media

- Στα σωφρονιστικά ιδρύματα τα παράθυρα βρίσκονται πολύ ψηλά και είναι μικρά. Θα ήταν αβάσταχτο οι φυλακισμένοι να μπορούν να βλέπουν τον έξω κόσμο, τη φύση, καθετί ζωντανό, και αυτοί να είναι εγκλωβισμένοι μέσα δίχως τη δυνατότητα να βγουν.

Ανθρώπινα Δικαιώματα

1. Όλοι μας έχουμε γεννηθεί ελεύθεροι και ίσοι
2. Μην κάνεις διακρίσεις
3. Τα δικαιώμα στη ζωή
4. Όχι σκλαβιά
5. Όχι βασανιστήρια
6. Έχεις δικαιώματα όπου κι αν πηγαίνεις
7. Είμαστε όλοι ΙΣΟΙ ενώπιον του νόμου
8. Τα δικαιώματά σου προστατεύονται από το νόμο
9. Όχι άδικη φυλάκιση
10. Το δικαίωμα για δίκη
11. Είμαστε πάντα αθώοι μέχρι να αποδειχθούμε ένοχοι
12. Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή
13. Ελευθερία Κίνησης
14. Το δικαίωμα να αναζητάς ασφαλή τόπο να ζήσεις
15. Δικαίωμα στην εθνικότητα
16. Γάμος και οικογένεια
17. Το δικαίωμα στα δικά σου πράγματα
18. Ελευθερία σκέψης
19. Ελευθερία της έκφρασης
20. Δικαίωμα στις δημόσιες συγκεντρώσεις
21. Το δικαίωμα στη δημοκρατία
22. Κοινωνική ασφάλιση
23. Δικαιώματα εργαζομένων
24. Το δικαίωμα να παίζεις
25. Φαγητό και στέγη για όλους
26. Το δικαίωμα για εκπαίδευση
27. Κουλτούρα και Πνευματική Ιδιοκτησία
28. Ένας δίκαιος και ελεύθερος κόσμος
29. Υπευθυνότητα
30. Κανείς δεν μπορεί να αφαιρέσει τα ανθρώπινα δικαιώματά σου

Η αναίρεση της ελευθερίας και οι συνέπειές της

- Διαβάζουμε το κείμενο [Πράξ. 16, 16-23: Ο Παύλος και ο Σίλας στη φυλακή](#)
- Εκφράστε μία σκέψη και ένα συναίσθημα που σας προκάλεσε.
- Κατά πόσο η ελευθερία είναι αγαθό και δικαίωμα για κάθε άνθρωπο;

Το αυτεξούσιο του προσώπου ως βάση της χριστιανικής ανθρωπολογίας

Ψηφιδωτό από το Μονρεάλε της Σικελίας, 13ος αι.

- [Γεν 1,26](#): «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν».
- «Και δημιουργήσε τον άνθρωπο αναμάρτητο στη φύση του και αυτεξούσιο στη βούλησή του. Όταν λέω αναμάρτητο, δεν εννοώ ότι ο άνθρωπος δεν υποπίπτει σε αμαρτία. Διότι μόνον το θείο δεν το αγγίζει η αμαρτία. Εννοώ ότι η διάπραξη της αμαρτίας δεν βρίσκεται μέσα στη φύση του αλλά περισσότερο στην ελεύθερη βούλησή του...» Ιωάννης Δαμασκηνός, Έκδοσις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως, MPG 94:924B.

Το αυτεξούσιο του προσώπου ως βάση της χριστιανικής ανθρωπολογίας

- [Ρωμ 7, 15-20](#): «Έτσι, δεν ξέρω ουσιαστικά τι κάνω· δεν κάνω αυτό που θα 'θελα να κάνω αλλά, αντίθετα, ό,τι θα 'θελα να αποφύγω. Κάνοντας όμως αυτό που κατά βάθος δε θέλω, αναγνωρίζω έμπρακτα πως οι εντολές του νόμου είναι σωστές. Έτσι φτάνω πια στο σημείο να μη διαπράττω εγώ ο ίδιος το κακό αλλά η αμαρτία, που έχει εγκατασταθεί μέσα μου. Η ίδια η συνείδησή μου μαρτυρεί γι' αυτό: Δεν κατοικεί μέσα μου, δηλαδή στο είναι μου, το καλό. Απόδειξη είναι πως εγώ θέλω να κάνω το καλό, δεν βρίσκω όμως τη δύναμη να το μετατρέψω σε πράξη. Κι έτσι, δεν κάνω το καλό που θα 'θελα, αλλά υπηρετώ το κακό, που δεν το θέλω. Αν όμως κάνω αυτό που δε θέλω, τότε την πράξη μου δεν την καθορίζω πια εγώ αλλά η αμαρτία, που έχει θρονιαστεί μέσα μου».

Ο Θεός ως ελευθερωτής και πηγή ελευθερίας

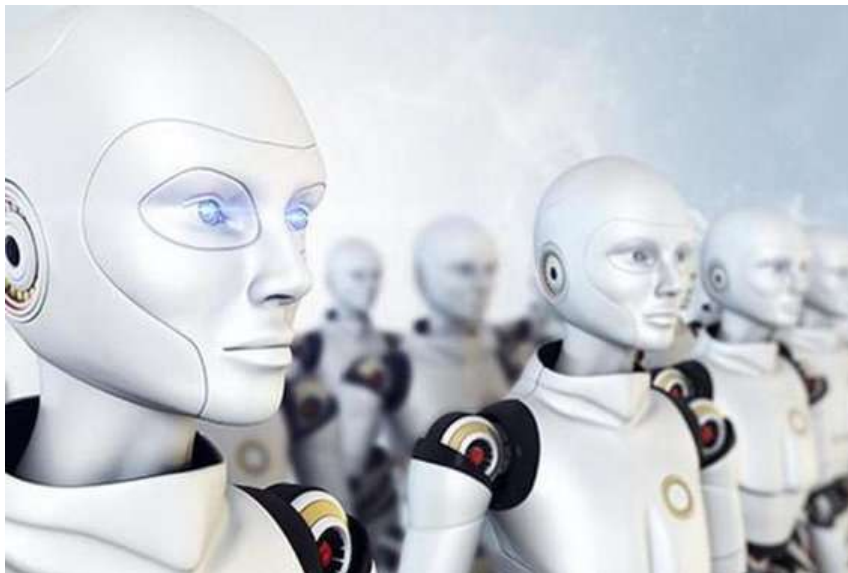

- Φ. Ντοστογιέφσκι , Αδελφοί Καραμαζώφ, κεφ. 5ο, [Ο μονόλογος του Μεγάλου Ιεροεξεταστή](#)
- «[...] Θυμήσου την πρώτη ερώτηση, την έννοιά της, αν όχι ακριβώς τα λόγια: Θέλεις να πας στον κόσμο με αδειανά χέρια κηρύσσοντας στους ανθρώπους μια ελευθερία που η φυσική τους βλακεία και η φυσική τους προστυχιά δεν τους αφήνουν να την καταλάβουν, μια ελευθερία που τους φοβίζει, γιατί δεν υπάρχει και δε θα υπάρξει τίποτε πιο ανυπόφορο απ' αυτή για τον άνθρωπο και την κοινωνία;»

Η ελευθερία ως προσωπική επιλογή και ως κοινωνική κατάσταση

Ο Θεός δεν δημιούργησε ρομπότ

- Όπως συνήθιζε να λέει ο Paul Eudokimov, ο Θεός μπορεί να κάνει το κάθε τι εκτός από το να μας αναγκάσει να τον αγαπάμε. Ο Θεός επομένως δεν εδημιούργησε ρομπότ που θα τον υπάκουαν μηχανικά αλλά αγγέλους και ανθρώπινες υπάρξεις προικισμένες με ελεύθερη εκλογή. Και μ' αυτό, για να θέσουμε το ζήτημα με ανθρωπομορφικό τρόπο, ο Θεός ριψοκινδύνευσε: γιατί μαζί με αυτό το δώρο της ελευθερίας δόθηκε επίσης και η δυνατότητα της αμαρτίας. Αλλ' αυτός που δεν θα ριψοκινδυνεύσει δεν αγαπάει. Δίχως ελευθερία δεν θα υπήρχε αμαρτία. Αλλά δίχως ελευθερία ο άνθρωπος δεν θα ήταν εικόνα του Θεού. Δίχως ελευθερία ο άνθρωπος δεν θα μπορούσε να επικοινωνήσει με τον Θεό με μια σχέση αγάπης.

- Ware, Κάλλιστος, Επισκ. Διοκλείας (7 1982). Ο Ορθόδοξος Δρόμος. Αθήνα: Επτάλοφος, σ. 68-69.

Η αλληγορία του Σπηλαίου

από το 7ο κεφάλαιο της Πολιτείας του Πλάτωνα

- Πόσο αληθινός είναι ο κόσμος μας; Πόσο αυθεντικοί είναι οι άνθρωποι; Είμαστε άραγε αυτοί που νομίζουμε;
- Ο μύθος του Σπηλαίου είναι μια πολλαπλή [αλληγορία](#) κατά την οποία ο Πλάτωνας αναπτύσσει τον δικό του κόσμο ιδεών.

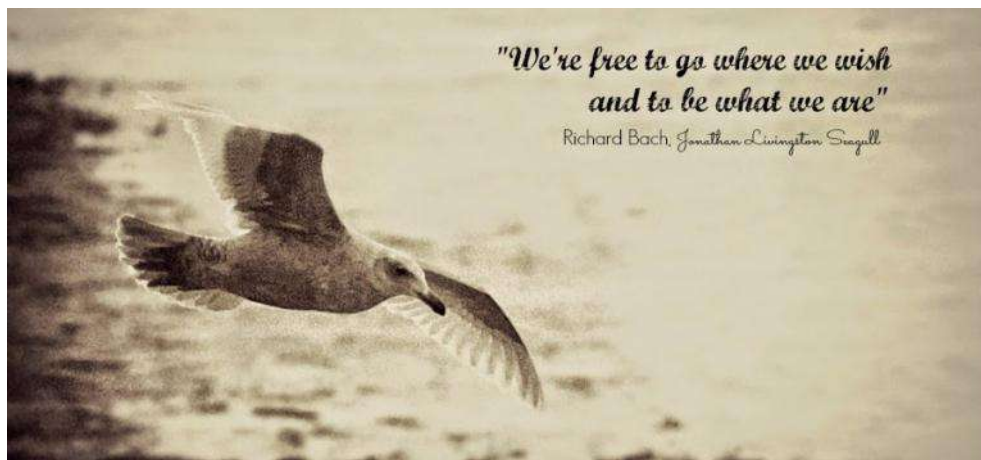

Σχολιάστε την εικόνα

Ο Γλάρος Ιωνάθαν

- «Ο «Γλάρος» του R.Bach είναι ένα από τα συγκινητικότερα βιβλία που κυκλοφόρησαν ποτέ, ένα μοναδικό παραμύθι που ξεφεύγει από την προσγειωμένη και ανιαρή καθημερινότητα, ένα πέταγμα που σε προκαλεί να αφήσεις τον φόβο πίσω σαν κακή ανάμνηση, και μέσα από τις σελίδες του γεύεσαι, οσφρίζεσαι και βλέπεις ένα από τα πιο θεμελιώδη και θεωρητικά αναφαίρετο δικαίωμα του ανθρώπου στην ζωή: την **ελευθερία**.
- Την ελευθερία της ψυχής, την ελευθερία των επιλογών, την ελευθερία των πτήσεων στα όνειρα και στην περιπέτεια και γνώση που λαχταρά το ανθρώπινο πνεύμα.

Το Άγαλμα της Ελευθερίας, Νέα Υόρκη

Τα «Ανθρωπάκια» του Γιάννη Γαϊτή

Έλληνας ζωγράφος, χαράκτης και γλύπτης μάς διδάσκει πώς να μη γίνουμε πλήθος.

Η δολοφονία της ελευθερίας

Ένα από τα αντισυμβατικά του έργα του Γιάννη Γαϊτή που απεικονίζει 14 στρατιωτικούς να σημαδεύουν με όπλα ένα λευκό περιστέρι, παγκόσμιο σύμβολο της ειρήνης.

Τα «Ανθρωπάκια», μορφές που δεν έχουν ατομικά χαρακτηριστικά και έχουν πανομοιότυπο ντύσιμο με ριγέ κοστούμι και καπέλο, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη μαζοποίηση του σύγχρονου ανθρώπου.

Σκίτσα από το βιβλίο Άκου Ανθρωπάκο του Βίλχελμ Ράιχ

«Εσύ μονάχα μπορείς να
γίνεις ελευθερωτής του
εαυτού σου!»

Η «ελευθερία να είσαι σκλάβος του καθενός»

«Ο πόνος είναι η μοναδική αιτία για να αποκτήσει συνείδηση της
ελευθερίας ο άνθρωπος», Φ. Ντοστογιέφσκι

Καταπάτηση θρησκευτικής ελευθερίας

- Εκατό ως εκατόν πενήντα εκατομμύρια χριστιανοί στον κόσμο στερούνται το δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας.
- Η δίωξη για θρησκευτικούς λόγους μπορεί να εκδηλώνεται με διάφορες μορφές.
- Μπορεί να είναι διαθρησκευτική (με στόχο τους πιστούς ή τις κοινότητες διαφορετικών θρησκειών), ενδοθρησκευτική (στους κόλπους της ίδιας θρησκείας, με στόχο διάφορες αιρέσεις ή στους κόλπους της ίδιας αίρεσης) ή συνδυασμός και των δύο.

5. Δικαίωμα ...

Ελευθερία

Θέλει αρετή και
τόλμη η ελευθερία

Ελευθερία

«Δεν υπάρχουν παρά δύο σκοποί: η αγάπη και η ελευθερία».

Νίκος Εγγονόπουλος

